వెన్నెల నిండిన కళ్ళు

తల్లి చేసే గిన్నెల చప్పుడుకు మెలుకువ వచ్చింది రాధకి. "అమ్మా! యింత వేగిరం లేచిపోయావేం? ఇంకా బాగా చీకటిగా వుంది," అంది రాధ, పక్క మీదనించి లేవకుండానే.

"వేగిరం లేవలేదమ్మా. ఆరు దాటింది. పైన బాగా మబ్బుపట్టి, నీకు తెల్లవారనట్టు అనిపిస్తోంది. అన్నయ్య స్టేషన్‌కి వెళ్ళాడు" అంది వర్ధనమ్మ.

తెరచివుంచిన కిటికీలోంచి నల్ల మబ్బులు కనిపిస్తున్నాయి. మబ్బులు ముసురుకోవడం చూస్తే, ఏ క్షణానైనా కుంభవృష్టి కురిసేటట్టు వుంది. దూరంగా ఉన్న రావిచెట్టుమీద పక్షులు కోలాహలం చేస్తున్నాయి. రాబోయే వర్షపాతానికి తమ గూళ్ళ గతి ఏమౌతుందో అని కంగారుపడుతున్నట్టు! కాకులు 'కావ్ కావ్' మంటూ అవిరామంగా అరుస్తూ, కొమ్మలమీద యిటూ అటూ ఎగురుతూ ఆదుర్దా ప్రకటిస్తున్నాయి.

ఇంట్లో వర్ధనమ్మ హడావిడి కూడా అలాగే వుంది. ఉన్నది ఒక్క గదీ, వంటిల్లూ. గదినిండా సామాను, కుర్చీలు, ఒక బల్ల. కొత్త కోడలు వస్తోంది. ఎలా సర్దుకోవడం? కొడుకూ, కోడలూ గదిలో పడుకుంటే, తనూ, పెళ్ళికాని కూతురు రాధా వంటింట్లో పడుకోవాలి. వంటింట్లో ముందే చిత చిత. వర్షం వచ్చిందంటే వేరే చెప్పాలా? అన్నిటికంటే యిబ్బంది, గదికీ, వంటింటికీ మధ్య తలుపులు లేవు. ఇన్నాళ్ళూ మధ్య తెర కట్టారు. ఇప్పుడు తలుపులు పెట్టించమంటే, 'వర్షాలు తగ్గనీయండి' అంటారు యింటివారు. తలుపులులేని గదిలో కాపురం చెయ్యడానికి కొత్తకోడలు ఎంత సిగ్గుపడుతుందో? ఇటు పెళ్ళికాని రాధకూ యిబ్బందే!!

బయట ఆటో ఆగింది.

"రాధా, సరళ వచ్చినట్టుంది. లేచి పక్క చుట్టు" అంది వర్ధనమ్మ, ముందు వరండాలోకి వెళుతూ.

సరళ వచ్చి, అత్తగారికి నమస్కారం చేసింది. సత్యంభార్య సామాను దింపించి, లోపలికి తెచ్చాడు. రాధ బయటికి వచ్చి పలకరింపుగా నవ్వి, వదినని ఆహ్వానించింది.

"రామ్మా, ముఖం కడుక్కున్నావా? కాఫీ యిస్తా," అంది వర్ధనమ్మ, ఆప్యాయంగా.

కొలిపాక రమామణి

సరళ ముఖం కడుక్కున్నా అంటూ కాళ్ళూ, చేతులూ కడుక్కుని వంటింట్లోకి వచ్చింది. రాధ పీటవాల్చి కూర్చోమంది. వర్ధనమ్మ కోడలి పుట్టింటివారి యోగ క్షేమాలూ, ప్రయాణం వివరాలూ అడుగుతూ, కాఫీ కలిపి, కొడుక్కీ, కోడలికీ యిచ్చింది. రాధ పళ్ళుతోముకు రాగానే ఓ గ్లాసు అందించింది.

సత్యం ముందుగదిలో కూచుని పేపరు చదువుతున్నట్టు నటిస్తున్నాడు. గదికీ, వంటింటికీ మధ్యవున్న తెర తొలగించడంతో వంటింట్లో మనుషులు కనిపిస్తున్నారు. వారి మాటలు వింటూ కూర్చున్నాడు. అతని దృష్టి మాటి మాటికీ సరళమీద పడుతోంది. ఆమెని చూస్తున్నకొద్దీ, ఒక్కసారి ముట్టుకోవా లనే కోరిక కలుగుతోంది అతనికి. కాని ఈ చిన్న ఇంట్లో అది సాధ్యమా? రాత్రిదాకా ఆగాలి. ఇంకా ఎన్ని గంటలు? అతను మనసులో నే లెక్కించుకుని నిట్టూర్చాడు.

"సత్యం! ఇవాళ ఆఫీసుకి వెళుతు న్నావా? సెలవు పెట్టావా?" అంది తల్లి.

"లేదమ్మా. ఆఫీసుకి వెళతాను" అన్నాడు సత్యం. సెలవుపెట్టి ఏం చెయ్యాలి? మొదటిరోజే భార్యని ఒంటరిగా బయటికి తీసుకువెళ్ళాలంటే సంకోచంగా వుంది....రాధ ఏమనుకుం టుంది?

వర్ధనమ్మ వంట మొదలుపెట్టింది. సరళ గదిలోకి వచ్చి, బట్టలు తీసు కుంటోంది. ఆమె తలలో ఎండిపోయిన సంపెంగలూ, గులాబీ వున్నాయి. అవి తీసి, కిటికీలో పెట్టి జడ విప్పుకుంది. ఆమె చేతులు పైకెత్తి పూలు తీస్తూ వుంటే, సత్యం కళ్ళు అక్కడే చిక్కుకు పోయాయి. అది గ్రహించిన సరళ సిగ్గుతో ముఖం పక్కకి తిప్పుకుంది. ఆమె పెదవులమీద ఒక్క హాస్యరేఖ మెరిసింది.

"రాధా, సరళ తలంటుపోసుకుంటుం దేమో! కుంకుడుకాయలు ఇయ్యి" అంది వర్ధనమ్మ.

సరళ బట్టలు తీసుకుని నీళ్ళగదివైపు నడిచింది. ఆమె తిరిగి వచ్చేదాకా సత్యం పేపరు మొదటి పేజీ తిప్పలేదు.

తల తుడుచుకుంటూ వచ్చింది సరళ. ముఖానికీ, పాదాలకీ పసుపు ఛాయ! రాధ వచ్చి, బొట్టూ, కాటుకా, అద్దం చూపించింది. ఎర్రటి బొట్టూ, కాటుకా దిద్దుకుని, జుత్తు చిక్కుతీసుకుంటోంది సరళ.

"రాధా, నువ్వు కూడా స్నానం చేసెయ్. అన్నయ్యకి మళ్ళీ ఆఫీసు టైమవుతుంది, నేను క్రిందకెళుతున్నా. కూరలబండి వచ్చింది," అంటూ వర్ధనమ్మ కూరలబుట్ట తీసుకుని వెళ్ళింది.

రాధ బట్టలు పట్టుకుని స్నానాల గదికి వెళ్ళింది. ఆమె తలుపువేసిన చప్పుడవగానే, సత్యం ఒక్క వుదుటున

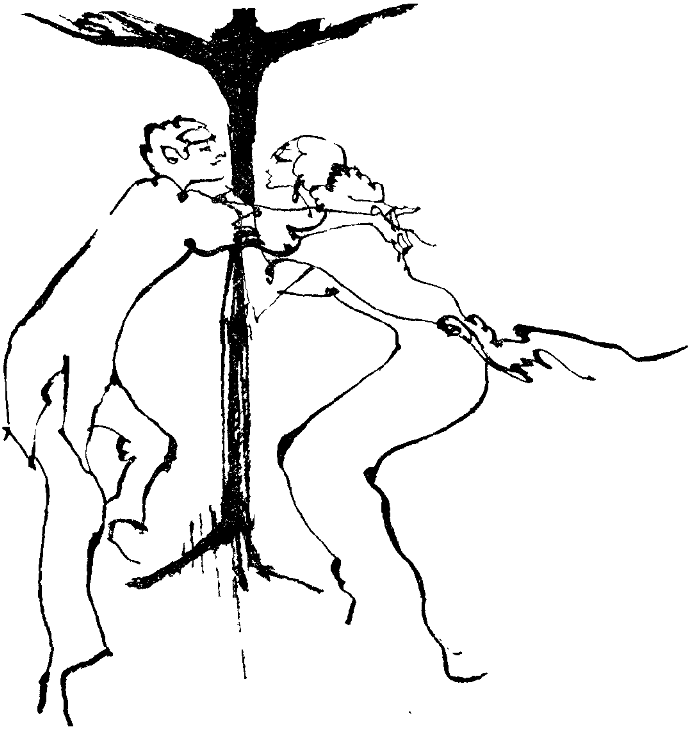

లేచి, సరళ దగ్గరికి వచ్చి, ఆమెని గాఢంగా కౌగిలించుకున్నాడు.

"ఏమిటిది? ఎవరైనా చూస్తారు," అంది సరళ తడబాటుగా.

"ఈ రెండునిమిషాలే మనకి లభించే' ఏకాంతం. వృధాపోనియ్యకు" అన్నాడు సత్యం ఆమె పెదవులు చుంబిస్తూ.

"మీ రిందాకటినించీ కొంగజపం చేస్తున్నారని తెలుసు," అంది సరళ నవ్వుతూ, అతన్ని తప్పించుకోవాలని చూస్తూ. ఆమెకి భయంతో, ఉద్వేగంతో చిరుచెమటలు పోస్తున్నాయి. ఆమె కళ్ళలో భయం అతన్ని మరింత కవ్విం చింది. రెట్టింపు కోరికతో సత్యం భార్యని దగ్గరకి తీసుకున్నాడు. కాని మరు క్షణమే వర్ధనమ్మ అడుగులు వినబడ టంతో వారిద్దరూ విడిపోయారు. సరళ భర్త వదిలేసిన పేపరు పట్టుకుని వంటింట్లోకి పరిగెత్తి, పీటమీద కూర్చుని పేపరు ముందేసుకుంది. సత్యం అలమారా దగ్గిరకి నడిచి, షేవింగ్ సామాను తీసుకున్నాడు.

తువ్వాలు మరిచిపోయి, స్నానాల గదికి వెళ్ళి మరునిమషంలోనే బయటికి వచ్చిన రాధని వాళ్ళిద్దరూ చూడనేలేదు.

చూడకూడనిది చూసినట్టు రాధ

కించపడుతూ, సిగ్గుతో నవ్వాలు లేకుండానే తిరిగి స్నానాలగదికి వెళ్ళి తలుపు వేసుకుంది. కాని ఆమె చాలా సేపటిదాకా తేరుకోలేకపోయింది. సినిమాలో ఎంతోమంది స్త్రీపురుషులని అతి సన్నిహితంగా చూస్తూనేవుంటుంది. అప్పుడు ఉద్రేకంకంటే, ఒక రకమైన జుగుప్సా, వెగటూ కలుగుతుంది. కాని యీ రోజు రాధ మనసు అదోలా అయిపోయింది. మాటిమాటికీ అన్న సరళను గాఢంగా కౌగిలించుకుని, పెదవులమీద చుంబించడమే గుర్తుకు వస్తోంది.

రాధ బయటికి వచ్చేసరికి చిరుజల్లుగా మొదలైన వర్షం, ధారాపాతంగా కురవ సాగింది.

"అబ్బాయ్! యీ వర్షంలో ఎలా వెళ్తావ్? ఈ రోజు ఆఫీసు మానెయ్య కూడదా? కోడలు కూడా వచ్చింది," అంది వర్ధనమ్మ, పచ్చడి రుబ్బుతూ.

"ఇంట్లో కూర్చుని ఏం చెయ్యా లమ్మా, వెళ్ళిపోతాను" అన్నాడు సత్యం.

నిజమే కొడుకు ఇంట్లో వుండే ప్రయోజనం ఏమిటి? కొడుకూ, కోడలూ కాసేపు ముచ్చటలు చెప్పుకోడానికి కూడా యీ యింట్లో ఏర్పాటు చెయ్యలేదు.

కాని ఆ రోజు వర్షం నిమిషనిమి షానికీ హెచ్చిందేకాని, తగ్గలేదు. కుంభ వృష్టిగా కురుస్తున్న ఆ వర్షంలో సత్యం బయటికి కదలలేకపోయాడు. పదిగంటల దాకా చూసి, ఆఫీసు బట్టలు విప్పేసి లుంగీ కట్టుకు కూర్చున్నాడు.

ఇంట్లో అందరి భోజనాలు అయ్యాయి. వర్ధనమ్మ వంటింట్లో పని అవగానే, గుడ్డపెట్టి తుడిచింది. కాని వంటిల్లు తడిగానే వుంది. తలుపులు వేసేస్తే యింట్లో తడి ఆరదు. తెరిచి పెడితే, జల్లుకొట్టి మరింత తడి యింట్లో. చేసేదిలేక నలుగురూ ముందుగదిలోకే చేరారు. రాధా, సరళా కాసేపు కబుర్లు చెప్పుకుని, చివరికి చెరో పుస్తకం పట్టుకుని చాపలమీద వాలారు. వర్ధనమ్మ వంటింటి గుమ్మానికి చేరువగా ముడుచుకుని పడుకుంది. సత్యం పడక కుర్చీలో వాలి, కళ్ళకి చెయ్యి అడ్డం పెట్టుకుని ఆలోచనలలో పడ్డాడు.

పెళ్ళికి ముందు సత్యం ఎన్నో ఆలోచనలు చేసాడు. కాని యిలాంటి సమస్య వస్తుందని ఎక్కువగా ఊహించ లేదు. అతనిని వేధించిన సమస్యల్లా రాధ పెళ్ళి. చెల్లెలి పెళ్ళికానిదే తను చేసుకోకూడ దనుకున్నాడు. కాని రాధకి ఒక్క సంబంధమూ నిశ్చయం కాలేదు. అతనికి చిన్నప్పటినించి కమ్యూనిష్టుల వైపు కొంచెం మొగ్గు వుంది. వారి సాహిత్యమంతా చదివి, జీర్ణించు కున్నాడు. అతనికి కులవ్యవస్థ అంటే అయిష్టం. కట్నాలు యిచ్చి పుచ్చు కోవడం అసహ్యం. కట్నాలు యివ్వ

కుండానే పెద్దచెల్లి పెళ్ళి చేసాడు. అయితే బావగారు కావలసినవాడు. మేనత్త కొడుకు. సత్యంమీద అభిమానంతో అతని చెల్లెలిని వివాహమాడాడు. కాని రాధకి ఆ అదృష్టం కలిసి రాలేదు. కట్నాలు లేకపోయినా, లాంఛనాలు కావాలంటారు పెళ్ళికొడుకువారు. డబ్బు ఏ రూపంలో ఇస్తేనేం? ఇద్దరు స్త్రీ పురుషుల కలయిక ప్రకృతి సహజం. సృష్టికి మూలం. దానికి యీ డబ్బు పిశాచం అడ్డు ఎందుకు? సత్యం తనకి కట్నం, కానుకలు వద్దన్నాడు. వివాహంలో ధనం ఏ రూపంలోనూ గ్రహించనన్నాడు. అతని ఉన్నత భావాలు తెలిసిన ఆడపిల్లలుగల కుటుంబీకులు సత్యంచుట్టూ తిరిగారు. రాధ పెళ్ళికానిదే తను చేసుకోదలచుకోలేదు సత్యం. కాని ఎన్నాళ్ళు? అతనికి ముప్పై దాటాయి. ఆడకైనా, మగకైనా పెళ్ళికో వయసుంది. అతృతపడింది తల్లి. కూతురుకోసం, కొడుకు పెళ్ళి ఎన్నాళ్ళు ఆగుతుంది? తనకి కూతురూ, కొడుకూ సమానమే. రాధకి పెళ్ళివేళ ఎప్పుడు కలిసివస్తే అప్పుడే చేస్తుంది. సత్యాన్ని ఒప్పించి, పెళ్ళి చేసింది వర్ధనమ్మ.

పెళ్ళికానంతసేపూ వుండే వాంఛ వేరు. అప్పుడు ఎలా వుండగలిగేదో కాని, సత్యం యిప్పుడు సరళని చూస్తూ, కోరికతో వేగిపోతున్నాడు. ఆమె పొందుకోసం తహతహ ఎక్కువైంది. క్షణాలు యుగాలలా గడుస్తున్నాయి. కాని గంటలు గడిచినా, చీకటిపడినా, తనకి సరళతో ఏకాంతం ఎలా లభిస్తుంది?

వర్ధనమ్మ ముడుచుకుపడుకుందే కాని, కంటిమీదకి కునుకు రాలేదు. కొడుక్కి బలవంతంగా పెండ్లి చేసింది. కాని యీ సమస్యని ఎలా పరిష్కరించడం? గది ఏర్పాటు ఎలా? నిన్న రాత్రంతా ఆలోచించి గుమ్మానికి క్రింద మేకులు కొట్టి, తెరలకి తాళ్ళు కట్టి, మేకులకి బిగించి, తెర ఎగరకుండా వుంచవచ్చు, తలుపువేసినట్టే వుంటుంది అనుకుంది. కానీ యీ రోజు యీ కుంభవృష్టి కొంప ముంచుతోంది। రాత్రి తానూ, కూతురూ ఎక్కడ పడుకుంటారు? ఇటు కొత్తకోడలు - అటు వయసు వచ్చిన కూతురు। కోడలికి ఎంత సిగ్గుగా వుంటుందో, రాధకి అంత సంకోచంగా వుంటుంది. కాని ఏం చెయ్యడం? భగవంతుడా !! అనుకుంది నిట్టూరుస్తూ. గంటలు గడుస్తున్నకొద్దీ ఆమెకి తన అసహాయతమీద కోపం వస్తోంది. క్రొత్తగా పెళ్ళైన వారిద్దరినీ తాను వంచించినట్టు బాధ కలుగుతోంది.

సరళకి పుస్తకంలో అక్షరాలు గజిబిజిగా కనిపిస్తున్నాయి. మాటిమాటికి భర్త రూపం కనిపిస్తోంది. ఆమెకి ఉదయం భర్తచేసిన పని గుర్తుకువచ్చి, ఒకవైపు భయం, రెండో వైపు తీయని

ఊహా కదులుతున్నాయి. ఈ వర్షపు రాత్రి తమకి ఏకాంతం లభించడం అసంభవం. పాపం, అత్తగారూ, రాధా ఎక్కడికి వెళతారు? కాని సత్యం వాంఛ తనకి తెలుసు. అతని ఉత్తరాలలోనే అతని ఆతృత బయటపడుతోంది. ఏ రాత్రో, అందరూ పడుకున్నారని చెప్పి తన పక్కన చేరినా ఆశ్చర్యపోనవసరం లేదు. సరళకి తల్చుకున్నకొద్దీ భయం వేసింది. తానతన్ని ఎలా ఆపగలదు?

రాధ పుస్తకం ప్రక్కన పెట్టి, ప్రక్కకి తిరిగి కళ్ళు మూసుకుంది. ఆమె తలంతా గందరగోళంగా వుంది. నూతన దంపతులకి మధ్యగా, తనూ, తల్లీ!! సరళా, అన్నా ఏమనుకుంటు న్నారో? తల్లీ, కూతురూ పానకంలో పుడకల్లా వున్నారని తిట్టుకుంటున్నారేమో! తానేం చెయ్యగలదు? వారిద్దరి మధ్యా ఎలా అడ్డు తొలగగలదు? ఎక్కడికి వెళ్ళగలదు?

అన్నగారిలాగే, రాధకీ కొంత ఆధునిక భావాలు వున్నాయి. కట్నం, కానుకలు లేకుండా తన పెళ్ళి జరగాలి. చేసుకునేవాడు డబ్బుకోసం కాకుండా తనని చూసే చేసుకోవాలి. రాధకి కాబోయే భర్త భోగభాగ్యాలమీద పెద్ద ఆశలు లేవు. అతను వుద్యోగస్తుడై, స్వతంత్రుడై, ఆమెని పోషించగల స్థితిలో వుంటే చాలు.

ఆమె కోరికలు చిన్నవైనా, రాధకి అనువైన- సంబంధం ఒక్కటీ రాలేదు. ప్రతివారూ, డబ్బుపరంగా ఏదో ఆశతో వున్నవారే. ఏమీ లేకపోతే పెళ్ళి పెద్ద ఎత్తున ఘనంగా చెయ్యండి అంటారు. తన పెళ్ళి పేరుతో అన్న కష్టార్జితం వృధాకావడం రాధకి యిష్టంలేదు. ఆమె బి.ఎ. చదివింది. కాని వుద్యోగం ప్రయత్నం ఒక్కటీ ఫలించలేదు. ప్రతి వుద్యోగానికీ రికమెండేషన్ కావాలి. లంచం కావాలి. 'నా తెలివితేటలూ, చదువూ చూసి వుద్యోగం ఎందుకు యివ్వరు?' అని బాధపడేది రాధ. చెల్లెలి వుద్యోగంకోసం యింకొకరి కాళ్ళుపట్టుకోవడం కాని పని సత్యానికి. ఇటు వుద్యోగం, అటు వివాహం లేకుండా మిగిలిపోయింది రాధ. 'నా కొడుక్కి లౌకంలేదు' అనుకుంటుంది లోకజ్ఞానంతో అనుభవాలు పండిన వర్ధనమ్మ.

రాధకి విజయన్ గుర్తుకు వచ్చాడు. అతడు సత్యం స్నేహితుడూ, ఒక రకంగా శిష్యుడూ. ఒకసారి సత్యం రాధతో అన్నాడు. "నువ్వు విజయన్ పెళ్ళి చేసుకోకూడదా? అతనికి నువ్వంటే అభిమానమే." ఆమె కొంచెం తికమక పడింది. విజయన్ హరిజనుడు. తనకీ, అతనికీ పొత్తు కుదురుతుందా? "ఎందుకు కుదరదు రాధా! అతను చదువు కున్నాడు. వుద్యోగస్థుడు. మంచివాడు. నిన్ను బాగా చూసుకోగలడనే ధైర్యం

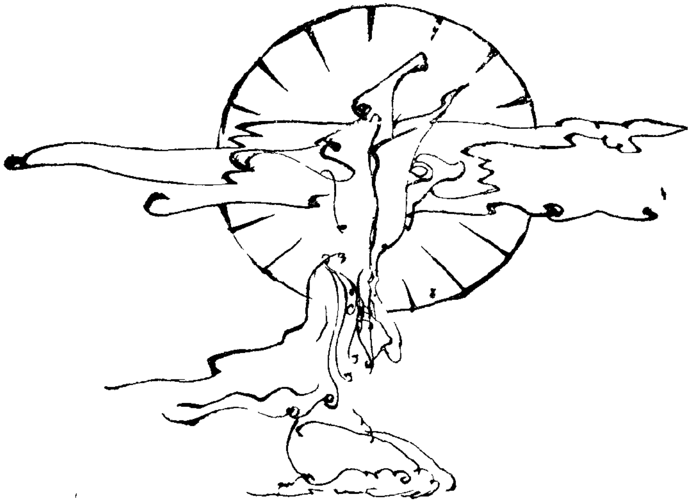

వుంది నాకు" అన్నాడు సత్యం. రాధ ఏం మాట్లాడలేదు. పుస్తకాలలో చదవటం వేరు, నిజంగా కార్యరూపంలో చేసి చూపడం వేరు.

చెల్లెలి మౌనాన్ని అర్ధాంగీకారంగా గ్రహించి సత్యం తల్లిముందు కదిపాడు ప్రసంగాన్ని. వర్ధనమ్మ ముఖం చిట్లించింది. "సత్యం, మనం ఎంతగా అన్ని కులాలవాళ్ళూ ఒక్కటే అన్నా, నిజానికి కలవడం కష్టం. వాళ్ళ భోజనం మన భోజనం వేరు. వారి ఆచారవ్యవహారాలు, మనవీ వేరు. పోనీ ఇవన్నీ కాదనుకున్నా, మనవాళ్ళంతా నాలుగు మాటలూ అంటారు" అంది.

"అమ్మా, నువ్వనుకునే కులాలు ఇప్పుడు లేవమ్మా.వున్నవి రెండే కులాలు మన సంఘంలో. డబ్బు ఉన్నవాళ్ళూ, డబ్బు లేనివాళ్ళూ. డబ్బుంటే తక్కినవన్నీ కప్పబడిపోతాయి. అతను హరిజనుడు. ప్రభుత్వం వారికి యిస్తున్న కేటాయింపులతో తొందరగా ప్రమోషన్స్ వచ్చి, మా అందరికంటె విజయన్ ముందుకు పోగలడు. ఒక్కసారి అతను పెద్ద వుద్యోగస్తుడయ్యాడంటే, అతని పరపతి పెరుగుతుంది. సంఘం అతని చుట్టూ తిరుగుతుంది. ఇంక భోజనం అంటావా? అది భార్యాభర్తలిద్దరూ పరిష్కరించుకోవాలి. కొత్త సమాజం పునాదులేర్పడాలంటే కొంత త్యాగం, కొంత సర్దుబాటూ తప్పదు," అన్నాడు సత్యం.

కాని వర్ధనమ్మ సమ్మతించలేదు. రాధ మౌనంవహించడం చూసి, సత్యం మళ్ళీ ఆ ప్రసంగం తీసుకురాలేదు.

ఈ రోజు రాధకి విజయన్ గుర్తుకు వస్తున్నాడు నల్లగా పొడవుగా

నుదుటిమీద మచ్చతో వుంటాడు విజయన్. కాని అతను మాట్లాడుతూ వుంటే అతని మంచితనం, సహృదయతా ఎదుటి మనిషిని ఆకర్షిస్తాయి. రాధ అతని కెదురుగా కూర్చుని ఎన్నోసార్లు మాట్లాడింది. వాదించింది. కాని విజయన్ ఏనాడూ అసభ్యంగా కాని, హేళనగా కాని మాట్లాడలేదు.

పాలవాడి కేకతో లేచింది వర్ధనమ్మ. వర్షం తగ్గుముఖం పట్టింది.

ఎవరి ఆలోచనలతో వారు లేచారు. నిశ్శబ్దంగా వర్ధనమ్మ యిచ్చిన టీ తాగి, పనులలో పడ్డారు. వర్ధనమ్మ రాత్రి వంట ప్రయత్నం చేసింది. సరళా, రాధా ముఖాలు కడుక్కుని, జడలు వేసుకున్నారు. వర్షం తగ్గడం చూసి సత్యం బయటికి తిరగడానికి వెళ్ళాడు.

సత్యం వస్తూనే చేతిలోవున్న అరటి పళ్ళు తల్లికి యిచ్చాడు. వర్షం నిలిచి పోయింది. వర్ధనమ్మ తొందరగా భోజనాల హడావిడి ముగించి, వంటిల్లు శుభ్రంచేసింది. పొడిగుడ్డ పెట్టి రెండు మూడుసార్లు తుడిచింది. గోడ ప్రక్కగా ఆరినవైపు చాప పరిచి తనకీ, కూతురికీ పక్క పరిచింది.

రాధా, సరళా కబుర్లు చెప్పుకుం టున్నప్పుడు, సత్యాన్ని ముందు వరండాలోకి పిల్చి గుసగుసలాడింది వర్ధనమ్మ. "సత్యం, గుమ్మానికి క్రింద మేకులు కొట్టాను. తెరగుడ్డకి తాళ్ళు కట్టాను. రాత్రి ఆ మేకులకి తాళ్ళు కట్టెయ్. తెర కదలదు."

సత్యం తల్లి మాటలు వింటూ సిగ్గు పడ్డాడు. అన్నగారు గదిలోకి రాగానే, రాధ వంటింట్లోకి వచ్చి, తల్లి పక్కన పడుకుంది. వర్ధనమ్మ లైటు ఆర్పింది. తల్లీ, కూతుళ్ళకి ఆ ప్రక్క యిరుకుగానే వుంది. ప్రక్కగదిలో నూతన దంపతులు వున్నారని ఊహించుకోగానే రాధకి ఏదోలా వుంది. పక్కగదిలోంచి సవ్వడి లేదు.

"అమ్మా" అంది రాధ.

"వూఁ."

"నే నొక మాట చెప్తాను. ఏమీ అనుకోవు కదా!"

"వూఁ" వర్ధనమ్మ ఆశ్చర్యపోయింది.

"నేను విజయన్ని పెళ్ళి చేసుకుంటా."

వర్ధనమ్మ మాట్లాడలేదు. రాధ ఇలాంటి మాట చెపుతుందని ఆమె వూహించలేదు.

"నీకు నా పెళ్ళి సమస్యా తీరుతుంది, అన్నకి గది సమస్యా వుండదు." రాధే మళ్ళీ అంది.

వర్ధనమ్మకి కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి. భర్తపోయిన తరువాత ఎన్నో సమస్యలు వచ్చాయి. పిల్లలు పెద్దవాళ్ళయ్యారు. అన్నీ నెట్టుకు వచ్చింది. కాని యీ చిన్నకూతురు పెళ్ళి సమస్య తనని పెనుభూతంలా పీడిస్తోంది.

"విజయన్ మంచివాడమ్మా, అన్నయ్యకి మంచి స్నేహితుడు."

నిజమే. అతను మంచివాడే. కాని అతని కులం!! తన పిల్లలతోపాటు తనూ మారాలి. క్రొత్త సంఘానికి పునాదిరాళ్ళు ఎవరో ఒకరు వెయ్యాలి. ఆ పునాది వేసేవారిలో తన కుటుంబం ఎందుకు ఒకటి కాకూడదు!! పునాదిరాళ్ళలో తన కూతురు సౌఖ్యం నలిగిపోవచ్చు. లేదా ఉన్నతంగా, ఆదర్శంగా లేచి నిలబడవచ్చు. క్రొత్త ప్రయోగాలు ఆచరణలో పెట్టినప్పుడు యీ సంశయం తప్పదు. కులస్థుడికి యిస్తే మాత్రం రాధ సుఖసంతోషాలతో కాపరం చేసుకుంటుందనే భరోసా ఎక్కడ? పెళ్ళే ఒక జూదం. వారి వారి అదృష్టాన్నిబట్టి వివాహం ఫలిస్తుంది.

అతనిది ఏ కులమైతే నేం! విజయన్‌ది మంచితనమే కులం.

"సరేనమ్మా, రేపు అన్నయ్యతో మాట్లాడుతా." వర్ధనమ్మ రాధ తలమీద చెయ్యివేసింది.

రాధకి చాలాసేపటిదాకా నిద్ర పట్టలేదు. పక్కగదిలో లైట్లు ఆర్పడం సత్యం మెల్లిగా వచ్చి పరదా తాళ్ళు బిగించడం కనిపెడుతున్న రాధ పెదవుల మీదకి నవ్వు వచ్చింది. ప్రొద్దుటినించీ వున్న సంక్షోభం ఆమె మనసులోంచి మాయమైంది.

ఆమె కళ్ళముందు సరళా, సత్యం కనిపించారు. కాని కాసేపటికే వారిద్దరి బొమ్మ చెదిరిపోయి, విజయన్, తనూ కనిపించారు. ఆ బొమ్మలో విజయన్ గుండెలమీద తలపెట్టుకుని రాధ సుఖ నిద్రలో వుంది. అతని చెయ్యి, ఆమెని పొదివి పట్టుకుంది.

కిటికీలోంచి ప్రశాంతమైన ఆకాశం, నక్షత్రాలూ కనిపిస్తున్నాయి. చంద్రుడు పైకి వస్తూ వెన్నెల రెస్తున్నాడు. రావిచెట్టు కొమ్మల చిగుళ్లు వెన్నెలలో తళ తళ మెరుస్తున్నాయి. చెట్టుమీది పక్షులన్నీ గూళ్ళలో వెచ్చగా సుఖ నిద్రలో వున్నాయి.

కళ్ళలో వెన్నెల నింపుకుని, చక్కగా కళ్ళు మూసేసింది రాధ. ఇక ఆ వెన్నెల ఆమె కళ్ళలో కాపురం చేయాలనే ఆశతో.